

• FØROYA • SOCIAL-DEMOKRAT

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRÓÐURSKAPUR

Eykabl.

Lýsingarprísir fyri þetta tegund: 30 oyr. á forsiðuni, 20 oyr. á 3. og 4. síðu. Við stórra lýsingum fæst avsláttur í prísinum.

Miðvikudagin 6. november 1935.

Kostar kr. 1.50 fjórðingsríð + Porto. Blaðið verður bílagt á posthúsinum, brevsvarnarstøðum og skrivstovuni. Telf. 143.

9. árg.

Føroya fiskimaður og arbeidari!

Vilja tit styðja ein politikk sum sambandið og sjálfstýrið, ið søgdu eitt kalt nei til Føroya Fiskimannafelags áheitan um stuðul og feldu eitt uppskot frá P. M. Dam á tingi um at hjálpa felaginum til at seta upp fiskiturkíhús, so fiskimaðurin kundi gerast fríur og óheftur í frábýting og verða fúgur fyri sjálvur at tilvirka veiði snáa og vinna tað, ið vinnast kundi?

ið vísu F. F. burtur, tá ið tað sókti um at fáa kostareglements broytt við lóg, og feldu eitt uppskot frá P. M. Dam um at ganga fiskimanninum á mót i hesum máli;

ið vóru rorandi samd í at út-tala, at eingin svoltaði í Føroyum, og sum uttan skrupul niðurstemmaðu eitt uppskot frá P. M. Dam, sum ásaðnaði, at í Føroyum var illa státt, og at ríkisstjórnin tessvegna mátti leggja alla okruna á at hjálpa tí neyðstadda fólkinum her á landi;

ið uttan at blunka yvir fyri ministeriinum kallaðu tað fyri »løse Paustandes, sum fiskimenn, ávísandi bestemt domi, høvdu sagt viðvíkjandi skipunum fyri P. M. Dam, ið so legði málið fram á ting um, hvussu illa tað var vorðið við okkara skipum;

ið søgdu 119 Miðvingum nei um hjálp uppá 5000 kr. sum uppskoyti til bygging av einum turkíhúsi og feldu eitt uppskot frá P. M. Dam um at veita hesum 119 fiskimannum í Miðvági sendir;

ið stóðugt venda hitt deyva oyra til javnaðarmanna krav um at seta eina invalidurentulóg í gildi;

ið stóðugt aftra seg við at taka til viðgerðar javnaðarmannamálið um at fáa í lag ein arbeidsloysisstudding fyri arbeidi;

ið samdir logdu burtur mál javnaðarmanna um, at lógtíngið skuldi yvirtaka apotekið, so sjúkrahúsar og sjúklingar ikki komu at blóða so ræðuligt fyri medesinið, sum nú tilfellið er;

ið viðtøku at goyma burtur málið um føroyska brunatrygging, hvarvið øll tey hundræð túsendini, ið nú fara í útlendskar kapitalistlummar, kundi ligið heima hjá okkum sjálvum;

ið viðtøku at goyma burtur javnaðarmanna inntøkumál, hvarvið Føroya lógtíng kundi veitt sær hundræðir av túsendum árs árliga og harvið stímbra seg til at tikið tey tok, ið megu tak-

ast av tí almenna, um ikki alt skal fara út á flot og fyri bakka — hesar javnaðarmanna inntøkuleiðir snógva seg um at spara tann pening sum nú fer út av landinum í útlendskar stórkapitalistlummar — okkara góða afturhald er betri við útlendskar kapitalistar, enn at tað kann fáa seg til at skerja teirra glúpandi inntøkur av teim fátæku Føroyingum —

ið vóru samd í at goyma burtur javnaðarmanna málið um at Føroya lógtíng skuldi yvirtaka bankvesinið í Føroyum, so tann renta sum nú forrætningsmenn, búmenn, fiskimenn og Føroya fólk í síni heild rinda, skuldi fallið aftur til landið og út aftur til vinnulívið, fiskimannin, arbeidsmannin, Føroya fólk.

Soleiðis kundu vit hildið á at rokna domi uppá, hvussu hitt svartu afturhald, sjálfstýrið og sambandið, hevur háttátt sær í lívisn praktisku spurningum.

Hvor fríborin maður og kvinna eiga nú at fella dóm yvir henda »vinspepolitik» og greiða atkvøðu uppá javnaðarmannin P. M. Dam.

I sama stað ella framá?

I leiðaranum leygardagin er »Dimmal» úti eftir javnaðarmannum fyri teirra politikk. Og tað ljóðar merkiligt, mægt av tí, hon har dregur fram. Vit taka uppáttur hetta litla brot:

«... Alene derfor er det forestaende Valg et overordentlig betydningsfuldt Valg. Vi maa her afgøre, om vi finder det rimeligt og til Gavn for det færøske Samfund at fortsætte ad den Vej, som vi stort set har fulgt lige siden Færøerne fik sine egne politiske Partier med Rod i Samfundets egne store og smaa Problemer, eller vi skal bryde med Fortiden for at tage den Fremtid, Socialdemokratiet byder os ...»

Já, her gongur sjón fyri søgn. Sambandsmenn vilja halda fram á somu leiðum, »som vi stort set har fulgt» alla tíðina, tó at teir og øll siggja, at hesar leiðir teirra fara í óferi — ella kanska

rettari ikki fara nakra framgongd við sær fyri fólk og land okkara. Teir vilja standa og tova í sama potti. Teir hava onga — ella vilja ikki viðkenna sær nakra hugsan um, at landið kann bjargast frá undirgongu á annan hátt enn tann, tað higartil hevur verið stýrt á, og samstundis vita teir ikki nakra bjargingarleið undir tí núverandi stýrslagnum — teir eru koyrdir fastir og tora ikki at ganga nær av javnaðarmanninum á vísu inntøkuleiðirnar, »om hvilken vi ikke véd andet, end at Socialdemokraterne selv mener eller tror eller er forvisset om vil kunne blive bedre for os.» sigur blaðið.

Javnaðarmenn hava víst tinginum á inntøkuleiðir, m. a. landshandil við kóli, salti, olju o. a. Og tá lógtíngið ongan útveg sá at veita sær pening á annan hátt, so samtykti tað, at spyrja ministerið, um hesar inntøkuleiðir vóru gongdar.

Mundu teir ætla at ganga nær, um so var, at ministerið svaraði ja? — Neyvan! Teirra ætlan var at fáa eitt sosialistiskt ministerium at útála, at hesar inntøkuleiðirnar ikki kundu praktiserast fyri soleiðis at málubinda okkum javnaðarmenn! — sjálvt um teir sjálfv framvegis ikki sóu havn fyri stavn!

Og hvat svaraði ministerið? Teir hóðu lógtíngið í øllum detaljum útárbeida sær ein plan yvir, hvussu ætlanin var at seta landshandilin á stovn, og hvussu hann skuldi stýrast.

Sjálvandi svaraðu teir soleiðis; men var hetta ein noktan! — tvørturímóti, **hetta var ein avgjörd játtan!**

Og lat lógtíngið útárbeida ein slíkan plan? Nei! lógtíngið við A. Samuelsen á odda beindi sakina burtur! tí at svarið var komið at ljóða, so sum teir aldri høvdu vrentað. Tað kundi ikki vera talan um at taka forlønastuna frá útlendskum stórgrosserum fyri at lógtíngið skuldi kunna hjálpa til føroyska vinnulívinum — føroyskum fiskimannum og arbeidarum aftur á fótur — ikki talan um! Tað var forkastiligt!

Vit halda okkum vera visar í, at um lógtíngið hevði kent sína »viðjunartíð», so skundaði tað sær at útárbeida henda plan og fáa sent ministerinum hann; tí vit ivast ikki í, at ministerið ikki aleina vildi stillað seg reiðiliga beinasamt yvirfyri hesum javnaðarmannamáli, men at tað eisini vildi verið sinnáð til at veitt munagóðan stuðul til landshandilin í formi av lánnum til tey fyrstu keypini.

Men vit mega stóðugt damla í sama stað, sum »Dimmalættingen», og sagtans alt sambandið eisini meinar er tað beinasta. Skattur, skattur og aftur skattur tikin av einum útarmaðum fólki skal fylla lógtíngskassar. Men hvussu leingi kann hár royntast av tí berskolluta? Hvat munar hesin skattur til at stápla hin burtur-fánandi vinnuvegin aftur á fótur? Og hvussu leingi afturat eru Føroya fiskimenn og arbeidarar yvirhøvdur førir fyri at lata nakran skatt, um hitt føroyska samfelagið skal halda áfram eftir »den Vej, som vi stort set har fulgt» alla tíðina?

Sambandsins stevnuskrá til hetta valið tykist sostatt at kunna formast í hesum fáu orðum: **I sama stað!**

Eitt javnaðarmannamálið er sentralisering av útførslu okkara — heldur ikki um tað vil A. Samuelsen og parti hansara læstast um vón. Ið hvussu er hevur tað verið so knífskorið líka til nú: Nei, hvat hevur tað offentliga at blanda seg inn í privat-handilin? Tað megu sanniliga keypmenninir og reiðararnir um; so hevur ljóðað líka til nú.

— At øll grannalond okkara hava tikið hesi mál upp og gjøgnumført tey sum lívsmál fyri landið — bæði út- og innflutningurin er undir kontrol og gongur gjøgnum statsins sentralir — tað nerver ikki okkum, tað gongur jú bara fint alt samalt. Nakað soleiðis mega teir menn hava hugsað, sum sitið hava við buktini og báðum endunum í Føroyum, tí eisini hetta er eitt javnaðarmál, sum sambandið ikkje véd andet om, end at Socialdemokraterne selv mener eller tror eller er forvisset om vil verða okkum at gagni!

Nei, hitt privata initiativið má ráða her á landi — þúra óskert! Hetta hevur verið stevnuskráin, og hon er stóðugt hin sama: **I sama stað!**

Tað hevur altíð og alla staðni verið soleiðis, at hitt privata ikki má rorast, so leingi alt hevur gingið tí væl; men tá niðurgangstíðirnar komu, ja, so skuldi hitt offentliga styðja, bæði við lánnum og tilskotum: Arbeidararnir skuldu við skattum o. t. reisa stórmenninar upp aftur, tá teir raplaðu.

»So mikið er skrivað, so mikið er talað» av javnaðarmannum um sentralisering; men hvør hevur viljað lurtað eftir teim? — eingin! »So tigandi alt skal vera.»

Men, nú tað sær út til, at fiskasalan hevur sett í botn, nú er einki í vegin fyri at gera eina solusentral!

Tað sigst, at betur er seint, enn ongatíð; men tað er eisini eitt mark fyri, nær tað kann vera ovseint!

Nú hava teir einki ímóti eini solusentral, væl at merkja, so leingi illa stendur til — tá betri tíðir aftur koma, so vilja teir aftur sleppa at skalta og valta sum vant — til teir næstu ferð seta í botn!

Fiskimenn og arbeidarar!

Vilja tit verða standandi á somu rók ella »fortsætte ad den Vej, som vi stort set har fulgt» ta farnu tíðina, — altoi í sama stað, so er bara at seta A. Samuelsen inn á ríkisdagin!

Vilja tit ikki hava loyvi at seta haka í jerd, ja, so velja tit bara J. Patursson.

Men vilja tit vinna tykkum nakran frama av hesum valinum, so megu tit seta inn á ríkisdag tann mann, ið fara vil Føroya fólk fram móti økonomiskum frælsi; tann mann, ið fyrst og fremst hyggur eftir, hvørjar interessur eru fólksins, og hann er javnaðarmáðurin **P. M. Dam.**

Vilja Føroyingar hin 11. november

rætta arbeidarafjöldini í Danmark eina bróðurhond við at senda javnaðarmannin P. M. Dam niður?

Ella

vilja Føroyingar tá

vísa arbeidarafjöldini ta hørðu hondina við annaðhvørt at velja ein mann, ið er í parti við vinstra, argastu mótsøðumenn javnaðarmanna, ella velja ein mann, sum er ein knýttur nevi til allt hitt danska fólk, ein maður, sum ikki hevur høvi at koma í eina einastu nevnd, og sum hevur avskorið sær allar møguleikar fyri at koma á tal við ríkisstjórn og ríkisdag og sostatt ikki kann vera til frama fyri málum okkara á ríkisdegi.

Hvør hevur besta møguleikan at fremja okkara mál á ríkisdegi?

Uttaflokksmaðurin, ið er hin knýtti nevni til hitt danska fólk?

Maðurin, ið er í tí parti, sum er mótpartur ríkisstýrisins?

Maðurin, ið er í parti við ríkisstjórnina?

Maður av húsi

at velja

P. M. Dam!